

צריף בן-גוריון - הסיפורים שמסתתרים מאחורי החפצים

דבר האוצרת, מירי פלמ"ח

צריף בן-גוריון שימש את פולה ודוד בן-גוריון משנת 1953, השנה בה התיישבו בשדה בוקר. הבית הוגדל במהלך השנים לצרכי אירוח של בני הזוג.

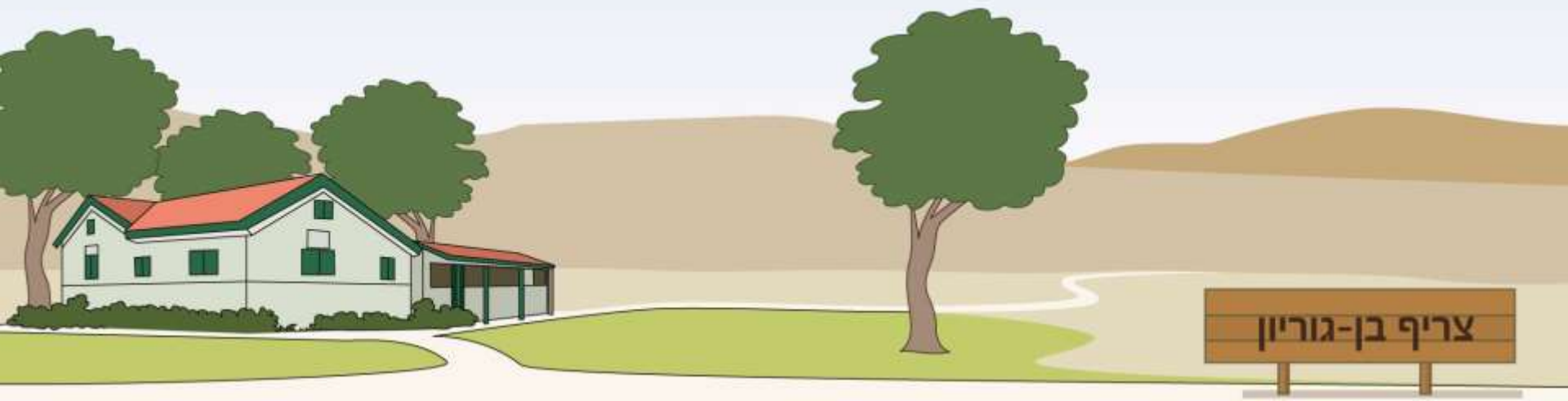
דוד בן-גוריון נפטר בשנת 1973 וביקש בצוואתו להשאיר את הבית במתכונתו המקורית. במהלך השנים השתנתה גישת השימור הבית ובשנים האחרונות אנו בתהליך של הפיכת הצריף לבית ופחות למוזיאון (הוצאו ויטרינות ושטיחים, הוסרו שלטי הסבר ועוד). הבית משקף מאוד את אישיותו, אורח ותפיסת עולמו.

אנו משתדלים להשאירו במתכונתו המקורית כפי שביקש בצוואתו. החפצים, התמונות והספרים מועברים למעבדת שימור במקרה הצורך, אך מה שנהרס באופן בלתי הפיך, שחזרנו או החלפנו: התקרה והוילונות בחדר האורחים שוחזרו, ריפוד הספה הוחלף. הותקנה מזוזה למען המבקרים.

לפניכם מאגר של צילומים של חפצים ותמונות מצריף המגורים ובו סיפורים ומכתבים עליהם.

כדי ללמוד את הסיפורים מאחורי החפצים, לחצו על שם החדר במפת צריף בן-גוריון.
ככל שקופית תמונת החדר ובה מסומנים החפצים עליהם תוכלו לקרוא הרחבות

מפת צריף המגורים של פולה ודוד בן-גוריון

מפת צריף המגורים של פולה ודוד בן-גוריון

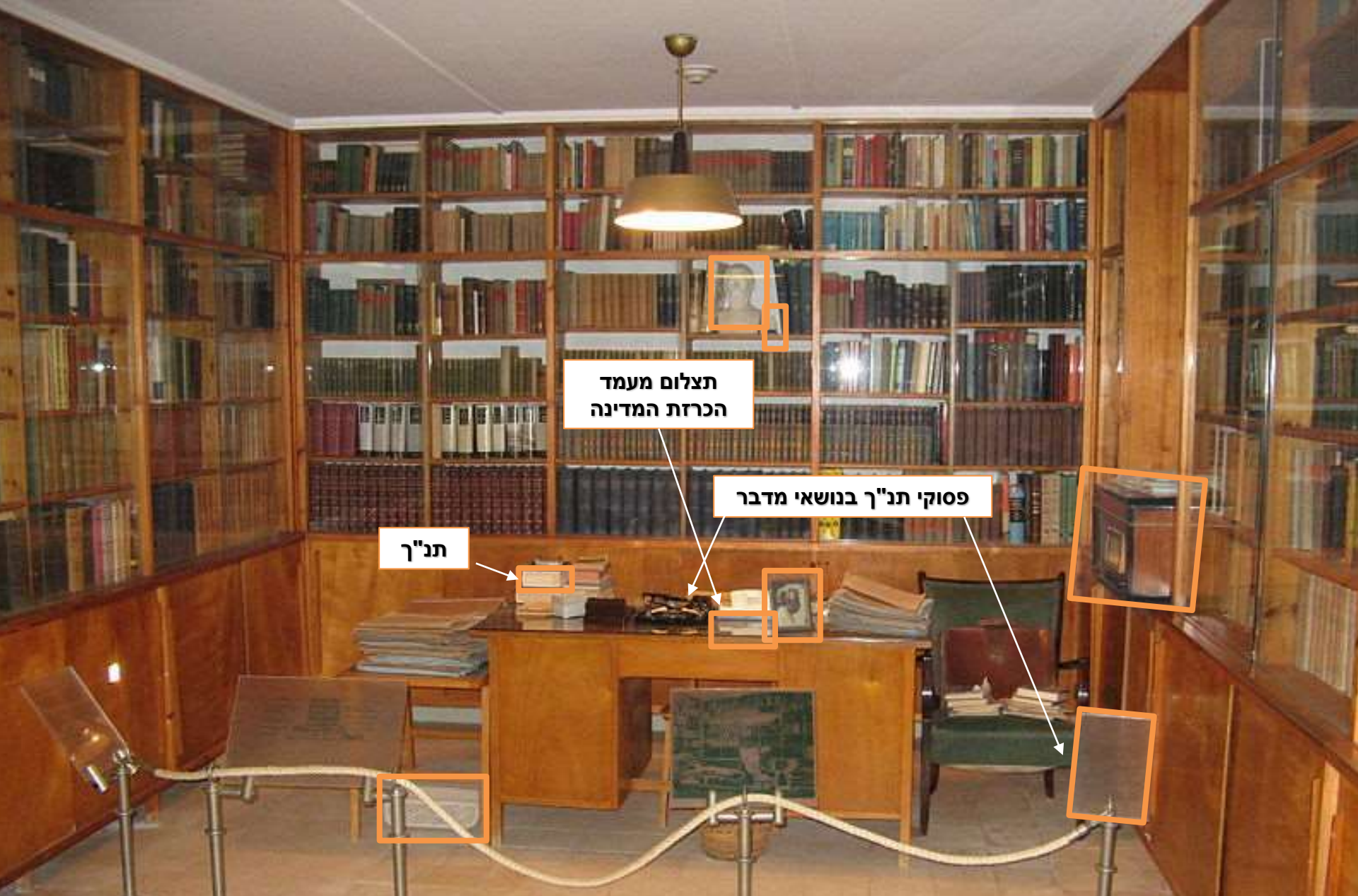

**ב- יח' אייר תשל"ג, 20 למאי
1973 כתב בן-גוריון צוואה-**

"אבקש כי המבנה בשדה בוקר אשר שימש כמקום מגורי עד ליום פטירתי ישמר בצורתו הנוכחית על כל הריהוט, הספרים וכתבי העת המצויים בו. אין באמור כדי למנוע העברת הריהוט, הספרים וכתבי העת וכל שאר הדברים המצויים בצריף המגורים למבנה של קבע, במידה ויקום מבנה כזה בסמוך לאותו צריף, ובלבד שישמר אף באותו מבנה האופי והסגנון המקורי.

בקשתי כי לאחר מותי יהיו בית המגורים בשדה בוקר על הספריה והנכסים שבו פתוחים לצבור הרחב. אבקש כי לאחר מותי יביאו אותי לקבורה בנחלת הקבר במדרשת שדה בוקר לצד קברה של פולה ז"ל. אבקש בעת הלוויתו וליד קברי לא ינשאו הספדים ולא יושמע ירי מטחי כבוד"

למפת צריף בן-גוריון

תצלום מעמד
הכרזת המדינה

פסוקי תנ"ך בנושאי מדבר

תנ"ך

למפת צריך בן-גוריון

להמשך הספרייה

אלבום תמונות מצה"ל

למפת צריך בן-גוריון

להמשך הספרייה

רדיו

חזרה לעמוד הספרייה

סיפור פלדנקרייז

במזוודה רשמקול סלילים ובו הוראות בקולו של פלדנקרייז לתרגול השיטה

נחמיה ארגוב

מזכירו הצבאי של בן-גוריון ויד ימינו

התמנה לתפקיד מזכירו הצבאי של בן-גוריון בשנת 1950. בהתפטרותו של בן-גוריון ומעברו לנגב ארגוב סיים את תפקידו ובהמשך בשובו של בן-גוריון לממשלה ארגוב חזר עמו.

בתאונה בה היה מעורב פגע ברוכב האופניים משה קדוש פגיעה קשה והחליט לשים קץ לחייו. בן-גוריון היה מאושפז בבית החולים בשל פציעתו מזריקת רימון בכנסת (הסיפור על פציעתו מוצג בתערוכה במבנה המנהיגות בצריף בן-גוריון). במהלך האשפוז, כדי לא להסב לו צער, יצאו מהדורות עיתונים מיוחדות לבן-גוריון בהן השמיטו את הידיעה על מותו של נחמיה ארגוב.

Historical Jewish Press (JPress) of the NLI & TAU
nr11n, 04.11.1987, page 1

אלוף-משנה נחמיה ארגוב, המזכיר הצבאי של בן-גוריון, התאבד בת"א

היה במצב של דכאון עקב תאונה בה דרס רוכב-אופנים בדרך מירושלים

אלוף-משנה נחמיה ארגוב, המזכיר הצבאי של ראש הממשלה, נמצא היום אחרי הצהריים בלי רוח חיים בחדריו בתל-אביב, ברחוב בלוק. הוא השאיר מכתב בו הסביר, שהחליט לשלוח יד בנפשו לאחר שדרש במכוניתו רוכב אופנים ובי לא יוכל לשלוח לעצמו על כך.

התאונה עם רוכב האופנים נאמרה ביום ר', שעה שארגוב נהג במכוניתו בתל-אביב לירושלים.

את הנהגה, דוד קדוש כהנא, בן 33, חסי' סוף התעורר לבית החולים קטלן ובמשך יומיים בילה, כפי שמסריו על יד סיטחו בצפוניו להשתחרר ממצבו. משנראה לו כי הסובל אין סיכויים, נכנס למצב של דכאון ובמשך לילה אכזב, צפה את מותו.

אני מבקש סליחתו וסליחת משפחתי. כל הכסף אשר נמצא בכנף הפועלים על שמי – יהיה לזכר קדוש או לאשתו, במתנה ולא יישאר בחיים. כי הנני משאיר בעבורי או בע' בור אשתו את הכל של 2000 ליי המגיעים לי מלאת אברקתי. יצחק נבון – ת"ש 350 ליי שאלתי חייב לי מסור נא אותם לזכר קדוש, או לאשתו, כל יתר משלטי, ואם יש לי עוד משהו, יחזרו לאחי דוד.

חברים יקרים, ודאי לא תזנו אורי ללא זכות בעבור המעשה שאני עומד לעשותו, אולם לצער לא איכל לחיות כמאב אשר כזה והבקשתי או הסוגל להיות לעזרתם אם זיו נוקמים לכך. סליחת האלה אשר באילו שראו אופן היותי אני מבקש סליחה מכל אלה אשר ימשיכו לשטל בגופתי עד כי תבוא לקבורה, ומה לי שאין מספרים את מי שאבד עצמו לדעת.

נחמיה ארגוב
נחמיה ארגוב נולד ביום כ"ב בטבת 1914 בירושלם, ישראל. עלה ארצה ב"ש 1948. היה חבר ילידי ציד צ"ב. כמסר כל שנות שירותו בי ארץ היה חבר ההגנה וסמך לשלוחה נגד הפלישה הערבית שימש כשליחיו של הרמ"א מאז הסלחת נגד מדינת ערב שימש כמזכיר צבאי של ראש הממשלה ושל הבטחון. הוא התגרש לפני שנים רבות. השאיר את חמישה מש בנותיו חברה. התחבס בחשד.

ומה עלה בגורלו של דוד קדוש?
דוד קדוש שרד את התאונה, החלים והמשיך לרכוב על אופניים.
הוא ובני משפחתו לא היו מוכנים לקבל את עזבונו של נחמיה ארגוב.

לקריאת מכתב ההתאבדות
המלא של נחמיה ארגוב

לקריאת ההספד של בן-גוריון
לנחמיה ארגוב

2.11.57

היום פגעתי במכונית, בה נסעתי מתל-אביב לירושלים, ברוכב-האופנים דויד קדוש. אני חושש שלא יחיה. לדויד קדוש אשה וארבעה ילדים. לא אוכל לסלוח לעצמי על הפגיעה שפגעתי במשפחה זו. גם אם דויד קדוש יחיה, מי יודע אם יוכל להמשיך לדאוג למשפחתו הקדושה.

אני מבקש סליחתו וסליחת משפחתו. כל הכסף אשר נמצא בבנק הפועלים על שמי – יהיה לדויד קדוש – או לאשתו, במקרה ולא יישאר בחיים. כן הנני משאיר לו, או לאשתו, את הסך של 2000 ל"י המגיעים לי מלאה אברהמי. יצחק נבון, 750 הל"י שאתה חייב לי מסור-נא לדויד קדוש, או לאשתו. כל יתר מיטלטלי, ואם יש לי עוד משהו, יימסרו לאחי דויד.

חברים יקרים,

ודאי לא תדונו אותי לכף-זכות על המעשה שאני עומד לעשות, אולם לצערי לא אוכל לחיות במצב אשר כזה ואני מבקש סליחה מאלה אשר באיזה אופן שהוא הייתי מסוגל להיות להם לעזרה אם היו נזקקים לכך.

אני מבקש סליחה מכל אלה אשר יצטרכו לטפל בגוייתי עד כי תובא לקבורה. נדמה לי שאין מספידים את מי שאיבד עצמו לדעת. אולם אם הנני טועה בכך, הנני מבקש שבל יספידוני, ולבל יצטערו על המעשה אשר עשיתי. נדמה לי שיש לי חברים אשר אגרום להם צער בצעדי זה. בל יכעסו עלי לאחר שעשיתי את אשר עשיתי; אינני ראוי כי יתאבלו עלי.

הספדו של בן- גוריון על נחמיה ארגוב:

הנאמן

כעשר שנים עבדנו שנינו, נחמיה ואני, יחד; מסופקני אם עוד שני אנשים עבדו יחד ככה. אני יודע מה חלקי בפועל של עשר השנים הללו. אני יודע שזה היה פעלם הקולקטיבי של עשרות ומאות אלפים, ובפועל זה נכללו עלילות מפוארות שאינן נופלות מהמעשים הגדולים ביותר בתולדותינו, וגם עלילות שלא היו כמותן בהיסטוריה היהודית. ואם היה לי חלק-מה בפועל זה – היה זה פרי שותפות ביני ובין נחמיה, שותפות בלי ערבון מוגבל, בלי חלוקה וחשבון, בלי "שלי" ו"שלך".

נחמיה, כמוני, לא היה אדם מושלם. אין אנשים מושלמים בעולם. אפילו בתוך-אין תיאור של אדם מושלם, ללא כל פגם ומשנה. לכל אדם תכונות טובות ולא-טובות, ואף התכונות הטובות על-פי רוב אינן מושלמות, אינן מגיעות לשיאן. הדבר אשר יחד את נחמיה – ואני אומר זאת מתוך ידיעה ברורה ובלא כל הנזמה – הוא, כי היתה לו תכונה אחת בתכלית השלמות, ודוקא אחת התכונות החשובות ביותר באדם – חוהי המסירות והנאמנות. נחמיה היה איש המסירות העליונה. במובן מוחשי היתה זאת לכאורה מסירות לאיש; אבל מבחינה מהותית ומוסרית היתה זו מסירות לענין, וענין שהוא שנים: המדינה וצה"ל. נחמיה ניחן במתנת-אלוהים יקרה ונדירה – במתנת האהבה הגדולה. זו היתה שלהבת-יה שבערה בנחמיה בלי הפסק, ובאש זו נטרף, תוך אהבה ויסורים.

ותרשו לי לעמוד פה לבדי, דום, רגע קט לזכרו.

ד. בן-גוריון

מתוך דברים שנאמרו בבנסת ביום 18 בנובמבר 1957

תבליט חזון העצמות היבשות

תבליט מאת ציפר, מתנת המטה הכללי לבן-גוריון

התבליט מבוסס על פסוקים מתוך נבואתו של הנביא יחזקאל (פרק ל"ז, פסוקים 1-2, 10-11)

"וַיִּנְיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבְּקָעָה; וְהָיָא, מְלֶאכָה עֲצָמוֹת... וְהָעֵבִירֵנִי עֲלֵיהֶם, סָבִיב סָבִיב; וְהָיָה רַבּוֹת מְאֹד עַל-פְּנֵי הַבְּקָעָה, וְהָיָה יִבְשׁוֹת מְאֹד... וְהִנֵּפְאֲתִי, כְּאֶשׁ צֹנֵנִי; וְתִבּוֹא בָהֶם הָרוּחַ וַיַּחְיּוּ, וַיַּעֲמְדוּ עַל-רַגְלֵיהֶם--חֵל, גָּדוֹל מְאֹד-מְאֹד. וַיֹּאמֶר, אֵלַי, בֶּן-אָדָם, הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל-בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה."

לחזון העצמות היבשות מעמד מיוחד בציונות, משל לתקומת העם היהודי ובהקמת מדינה יהודית עצמאית.

אלבום תמונות מתנה מצה"ל

בן-גוריון קיבל אותו בפרישה מהממשלה בשנת 1963 כאלבום זיכרונות ובו מגוון תמונות עם חיילים, קצינים, טנקים וכו'. הוא הקים את צה"ל שבועיים לאחר קום המדינה והיה שר הביטחון הראשון במדינת ישראל.

מוזמנים להכיר את תפיסות היסוד בהקמת צה"ל בפעילות בתערוכת 'בן-גוריון במבחן הזמן'

בתערוכה "במבחן הזמן" מוצג העתק הפקודה להקמת צה"ל אשר דוד בן-גוריון קיבל במתנה ליום הולדתו ה-85 מגולדה מאיר

תמונה של ברל כצנלסון

מראשי היישוב העברי בארץ ישראל וחבר אישי של בן-גוריון.

ברל כצנלסון (1887-1944) היה ממנהיגי תנועת העבודה הציונית, ממייסדי ארגוני עזרה הדדית של הפועלים והסתדרות העובדים, הוגה דעות ועורך.

בן-גוריון וברל פעלו באותם חוגים טרם מלחמת העולם הראשונה, אבל הם הפכו שותפים רק כשנפגשו כששירתו יחד בגדודים העבריים בצבא הבריטי.

בן-גוריון נשא לרוב בתפקידים הפוליטיים וברל נשא תפקידים בתחום ניסוח האידאולוגיה בעיקר כעורך המייסד של דבר. הם השלימו זה את זה גם מבחינת אופיים – ברל פיתח יחסים אישיים עם המונהגים והיה איש רעים להתרועע ובן-גוריון היה רשמי יותר.

בכמה נקודות נחלקו, הידועה שבהם היתה תכנית החלוקה בה תמך בן-גוריון בעוד ברל התנגד לה. עם מותו של ברל בשנת 1940, בתקופה של פילוג במפא"י, הרגיש בן-גוריון שנשאר לבד - שוב לא היה לו חבר ושותף כמוהו.

"כשמת ברל הייתי בארץ. נמצאתי אז בחיפה בבית-הבראה. זוכרני : - ישנתי ודוד הכהן העיר אותי והביא לי את הבשורה המחרידה על מות ברל. כפטישים שהלמו בראשי וליבי נפלו עלי דבריו המרים. מיד התלבשתי ונסעתי לבית ברל - ובבואי שמה התעלפתי. למחרת לויתו אותו עד מנוחתו העולמית בכנרת..

מתוך : מכתב לשמעון, 13.04.1959

תצלום מעמד הכרזת המדינה

פסוקי תנ"ך בנושא מדבר

בן-גוריון ליקט פסוקים מהתנ"ך מדברי הנביאים העוסקים במדבר והניח על שולחן עבודתו. הוא טען כי הנביאים לא השלימו עם שיממון המדבר וניבאו לו עתיד פורח.

יִשְׁשׁוּם מִדְּבַר וְצִיָּה; וְתִגַּל עֲרָבָה וְתִפְרַח כְּחִבְצֵלֶת.

(ישעיהו לה', א').

אֲזִי יִדְלַג כְּאֵיל פֶּסֶחַ, וְתֵרֵן לְשׁוֹן אֵלֶם,
כִּי-נִבְקְעוּ בַּמִּדְבָּר מַיִם, וַיִּחַלִּים בְּעֲרָבָה.
וְהָיָה הַשָּׂרֵב לְאֵגָס, וְצִמְאון לְמִבְּוּעֵי מַיִם,
בְּנוֹה תַנִּים רִבְצָה, חֲצִיר לִקְנָה וְגִמָּא.
וְהָיָה-שָׁם מִסְּלֹל וְדֶרֶךְ, וְדֶרֶךְ הַקֹּדֶשׁ יִקְרָא לָהּ-
וְהִלְכוּ גֵּאוּלִּים.

(ישעיהו לה', ו-ט).

אֲף־אֲשִׁים בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ, בִּישְׁמוֹן נְהִרוֹת.
כִּי-נִתְּתִי בַּמִּדְבָּר מַיִם, נְהִרוֹת בִּישִׁימֹן,
לְהַשְׁקוֹת עַמִּי בְּחִירִי.

(ישעיהו מג', כ').

אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר אֲרָז שֹׁטָה, וְהִדַּס וְעֵץ שֶׁמֶן,
; אֲשִׁים בְּעֲרָבָה, בְּרוֹשׁ תִּדְהֶר וּתְאַשּׁוּר יַחְדָּו.

(ישעיהו מ"א, י"ט).

כִּי-נַחֵם יְהוָה צִיּוֹן, נַחֵם כָּל-חֲרִבְתֶּיהָ,
וַיִּשֶׂם מִדְבָּרָה כְּעֵדֶן, וְעֲרִבְתָּהּ כְּגֹן-יְהוָה,
שָׁשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָּהּ, תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה.

(ישעיהו נא, ג').

ספר התנ"ך של בן-גוריון

מונח בצדו השמאלי של שולחן העבודה.
מתנתו של גדעון האוזנר (היה התובע במשפט אייכמן)

בן-גוריון היה חילוני. ספר התנ"ך היה עבורו ספר ההיסטוריה של
העם היהודי בו גלומים הערכים והתרבות היהודית.

"התנ"ך הנחיל לעמנו, ועל ידו לאנושות כולה, לא רק אמונה באל אחד
בורא הכל, אלא ערכים אנושיים נעלים, ערכי אחווה אנושית, ערכי
צדק ומשפט, אמת וחסד. ערכי שיוויון העמים ושלוש עולמי, שהם
תמצית תורת הנביאים ומוסר היהדות. אבל נביאי ישראל לא
הסתפקו במשא המשפט וצדק בין איש לאיש, שתמציתה בשלוש
מלים "ואהבת לרעך כמוך". הם דגלו בשיוויון העמים ובשלוש העולם,
דבר שלא נשמע ולא נאמר בשום ספרות של עמי התרבות הקדומים:
"לא ישא עוד גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה (ישעיהו ב' 4 ;
מיכה ד' 3) ."

מתוך : דוד בן-גוריון, **עיונים בתנ"ך**

פסל של הפילוסוף זנון

זנון מאליאה היה פילוסוף יווני מדרום איטליה שביוון הגדולה. חי ופעל במאה ה-5 לפנה"ס. נחשב כמייסד הדיאלקטיקה (אומנות השיח והוויכוח). בן-גוריון קרא פילוסופיה יוונית ביוונית עתיקה, לשם כך למד את השפה כי רצה לקרוא בשפת המקור שנותנת הבנה מעמיקה יותר של הטקסט.

“נקפח את האמת אם נאמר שגדולת יוון הקדומה הצטמצמה אך ורק בשטח התבונה והיופי. בכתבי אפלטון, אריסטו ופלוטינוס אנו מוצאים ערגה עמוקה לטוב ולצדק. ונקפח את האמת אם נאמר שגדולת היהדות העתיקה היתה רק בבשורה הדתית והמוסרית של נביאי-ישראל. ספרי המקרא שופעים יופי עילאי וחכמה רבתי.”
מתוך: דוד בן-גוריון, **‘מבצע דורנו ומשימתו’**, כוכבים ועפר.

פסל בודהה

בן-גוריון התעניין מאוד בבודהיזם, בצריף מזכרות רבות הקשורות בתרבות הבודהיסטית כגון: פסלי בודהה, דגם מקדש בודהיסטי בו התארח בבורמה. בספרייה ספרים רבים העוסקים בתורת הבודהיזם.

"לפני שנים אחדות ערך אד מורו ראיון טלוויזיה בו-בזמן עם ראש ממשלת בורמה או-נו ואתי בירושלים. מורו עצמו ניהל את הראיון מניו-יורק. אחת השאלות הראשונות ששאל נגעה בהבדל שבין היהדות לבין הבודהיזם. השיבותי כי תמצית מהותה של היהדות כלולה, לדעתי, בדיבר הראשון שבעשרת הדברות: "אנוכי ה' אלוקיך"; ובציווי "ואהבת לרעך כמוך". או-נו השיב כי בודהה היה אפיקורס. אך לבטח הסכים עם הציווי של הדת היהודית, ואף הרחיק לכת בהטיפו לא רק לאהבת אדם, כי אם גם לחמלה ולרחמים על כל היצורים החיים."

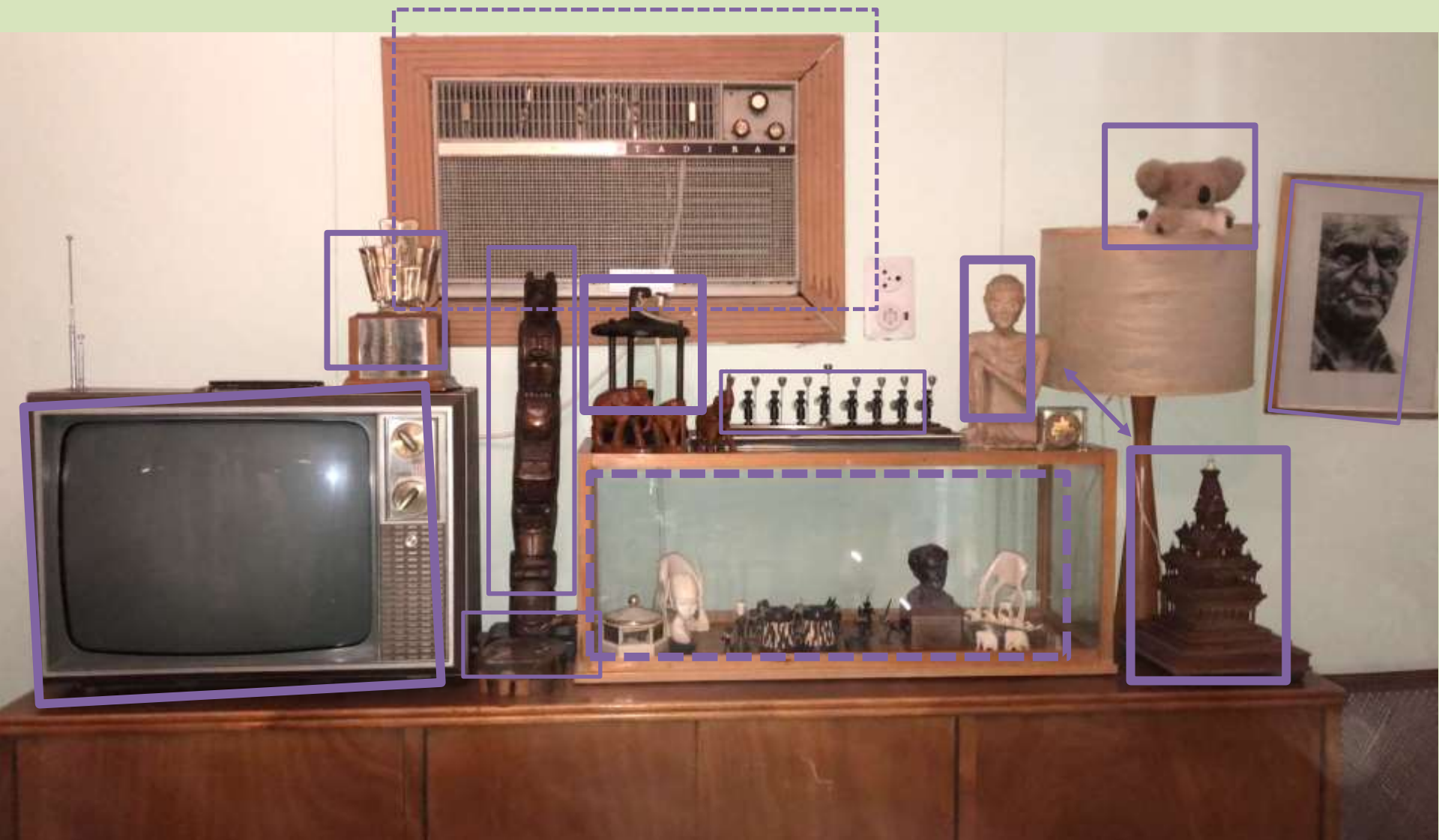
מתוך: משה פרלמן, **דוד בן-גוריון**

להמשך חדר האורחים

למפת צריף בן-גוריון

להמשך חדר האורחים

להמשך חדר האורחים

למפת צריף בן-גוריון

להמשך חדר האורחים

הווילונות שוחזרו

להמשך חדר האורחים

למפת צריף בן-גוריון

למפת צריך בן-גוריון

להמשך חדר האורחים

שולחן לאירוח

על השולחן מונחות מאפרות. בן-גוריון עישן עד 1940, החליט יחד עם בנו עמוס להפסיק לעשן. הוא הפסיק, בנו עמוס המשיך לעשן.

צלחת הגשה עם דגל ישראל, עשויה מכנפיים של פרפרים. הצלחת נפגעה והיום מוצגת רקפליקה. מונחת מתחת לשולחן האירוח.

תמונות

שלושת ילדיהם: עמוס רננה וגאולה

בן-גוריון ופולה

טלפון חוגה

על החוגה נרשם מספר הטלפון

חזרה חדר האורחים

אברהם לינקולן

הנשיא ה-16 של ארצות הברית (כיהן בשנים 1861-1865) נחשב לאחד מהאישים המשפיעים ביותר על תולדות ארצות הברית. בתמונה התלויה בחדר האורחים של בן-גוריון ניראת דמותו על רקע הצהרת שחרור העבדים עליה חתם. לא ברור האם התמונה צוירה ע"י הרמן שטרוק. במכתב ניכרת הערצתו של בן-גוריון לאברהם לינקולן.

ירושלים, ד' בניסן תשי"ב
30.3.52

לגבורת הומן שטרוק,
הדר הכרמל,
חיפה.

גברתי היקרה והנכבדה -

בהתרגשות רבה קיבלתי מכתבך ותמונתו של אברהם לינקולן
המצויר על ידי בעלך המנוח.

נכון שאני ממעריציו של לינקולן כאחד האנשים הגדולים
ביותר בטאה החשע עשוה, אבל התרגשותי היא לא רק בגלל הנשיא האמריקני
הגדול, אלא בגלל מעשי ידיו של בעלך - אשר זכיתי להיות ידידו ומכבדו
במשך הרבה שנים. בו ראיתי אחד הטפוסים המפוארים ביותר שנחנה לנו
היהדות הגרמנית - טפוס אדם המעלה והיהודי הנאמן המחונן, גוסף
על כך, בכושר אומנותי רב.

חן הליכותיו, יחסו האנושי, יחדותו המסורתית הטפונה
הרבות טודרנית, אצילות נפשו חיבבו אותו על כל איש שבא אחרו במגע,
ואני שמח וטודה לך מקרב לב על המזכרת היקרה שנחת לי, יקרה גם מצד
יוצרה וגם מצד יצורה.

בכבוד ובהוקרה

ד. בן-גוריון

שי ליום ההולדת ה-85 של בן-גוריון מראש עיריית רמת גן

מטבע עם דמותו של אברהם קרניצקי, ראש עיריית רמת גן בשנים 1926-1969 וסמל העיר רמת גן.

בהקדשה :

למר דוד בן-גוריון,

ליום הולדתו בהוקרה והערצה

ד"ר י. פלד ראש עיריית רמת גן. כ"ט תשרי ה'תשל"א

העתק מגילת העצמאות

מתנה עם הקדשה מראשת הממשלה לשעבר גולדה מאיר יחד עם עותק נוסף של הפקודה להקמת צה"ל.

בהקדשה: "לדוד בן-גוריון, המנהיג הדגול ובונה מדינתנו"

הנוסח הסופי של מגילת העצמאות נקבע בבוקר יום הכרזת העצמאות. לכן, לא הספיקו להדפיסה על גבי קלף. בן-גוריון הקריא את ההכרזה מדפי טיוטה ורק לאחר סיום הטקס הודפסה המגילה בנוסחה הסופי על הקלף עליו חתמו חברי מועצת העם.

המגילה המקורית שמורה בגנוך המדינה בירושלים. גולדה מאיר היתה החמישית בין ראשי הממשלה של מדינת ישראל, ממנהיגות תנועת העבודה, מהדמיות המעצבות של חוקי העבודה בישראל ושל יחסי החוץ. היא נולדה בשם גולדה מבוביץ בקייב שבאוקראינה. כשהיתה בת חמש בערך היגרה עם משפחתה לארצות הברית. לאחר מלחמת העולם הראשונה עלתה לארץ. מסוף שנות העשרים היתה מנהיגה של תנועת הפועלות ותנועת הפועלים.

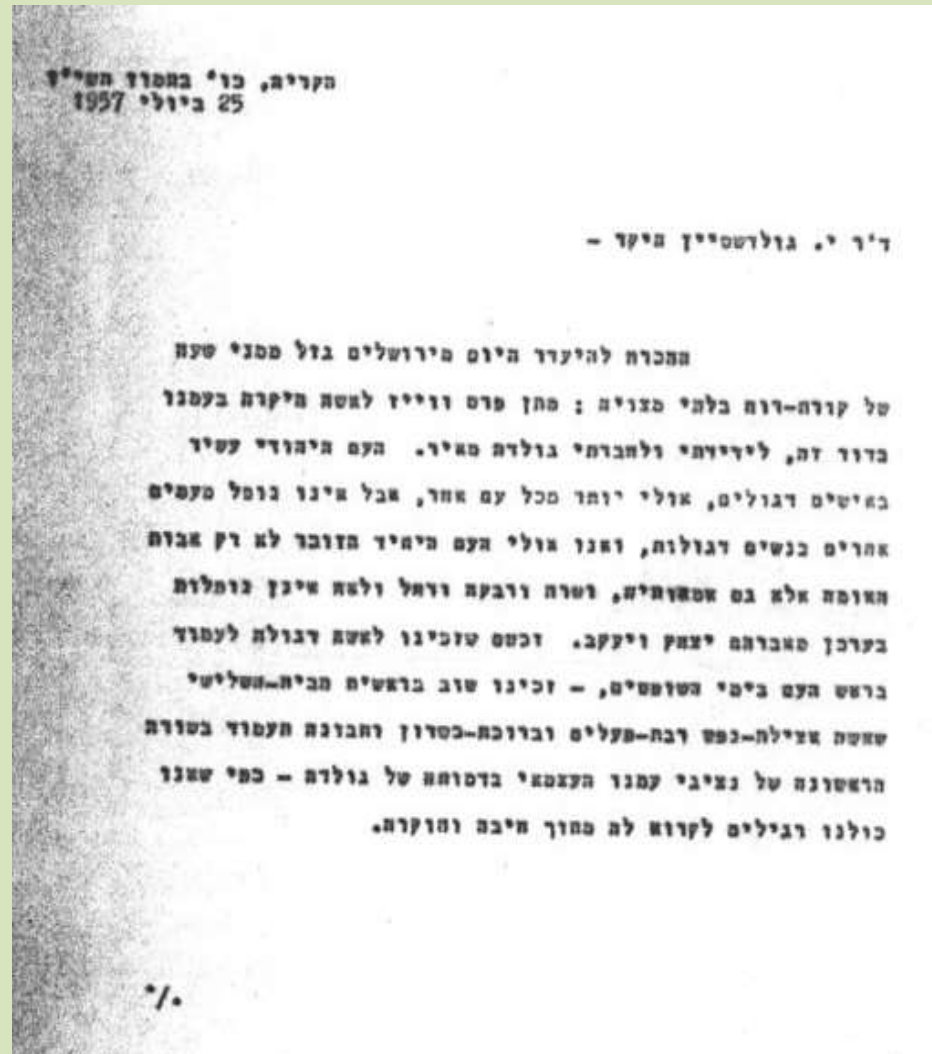
גולדה פגשה את בן-גוריון לראשונה כשהגיע לארצות הברית במהלך מלחמת העולם הראשונה. הם היו חברים באותה המפלגה וכך היו עד שנת 1965 כשבן-גוריון פרש ממפא"י. גולדה נכנסה לפוליטיקה בהסתדרות כשותפה נאמנה במנהיגות אחדות העבודה ולאחר האיחוד במנהיגות מפא"י שבראשה עמד בן-גוריון. לאורך השנים הפכה למקורבת לבן-גוריון, קשר שהתחזק לקראת הקמת המדינה. במהלך מלחמת העצמאות החליפה אותו פעמיים כשביקש לנסוע לארצות הברית כדי לגייס כספים, בטענה שהוא נחוץ יותר בארץ. בשתי הפעמים הצליחה לגייס כסף רב.

עם הקמת הממשלה הראשונה כתב בן-גוריון לגולדה, שהיתה צירת ישראל במוסקבה באותה עת, שלא יוכל להקים ממשלה בלעדית. כיוון שסמך עליה, על מדיניותה ויכולת הביצוע שלה, מינה אותה בן-גוריון לשרת העבודה, השיכון והביטוח העממי בממשלה הראשונה – תחומים שהיו חשובים במיוחד בתהליך קליטת העליה. בשנת 1956 מינה אותה בן-גוריון לשרת החוץ בעיקר כיוון שנחשבה נאמנה לו. מאיר, על פי עדותה העריצה את בן-גוריון, יחסים שנערכו בעקבות פרשת לבון ופרישתו של בן-גוריון ממפא"י.

[דוד בן-גוריון על הענקת פרס וייז לגולדה מאיר](#)

מכתב שכתב בן-גוריון ובה ניכרת הערכתו לגולדה מאיר

חזרה לחדר האורחים

בחזרה לפירוט על מגילת העצמאות

מפת ארץ ישראל

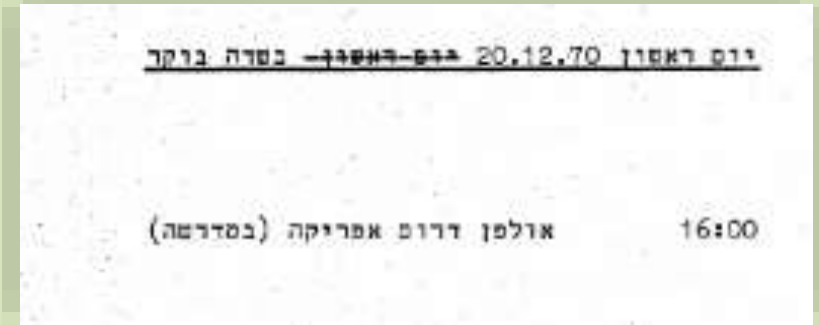
מעודכנת לשנת 1952, גבולותיה הם גבולות הקו הירוק (שנקבעו לאחר מלחמת העצמאות).

המפה ממחישה את גודל הנגב ביחס לשאר שטח מדינת ישראל באותה תקופה, הנגב מהווה למעלה ממחצית משטח מדינת ישראל.

מתנה מתלמידי בית הספר היהודי 'המלך דוד' מדרום אפריקה, שלמדו במדרשת שדה בוקר ב-1970.

בלוח ההסבר כתוב בטעות כי המתנה היא מזכרת מביקורו של בן-גוריון בבית הספר התיכון המלך דוד שיוהנסבורג (דרום אפריקה).

פולה וחברתה כאחיות בית חולים ניו יורק, 1917

"והיה לי מזל יחיד במינו- התחתנתי באמריקה בימי גלותי עם נערה זרה ליהדות ולציונות ולא"י- ואם כי לא אעז לומר שלא היתה אף אשה אחת שאהבה את אישה כמוה - אבל בנסיון חיי לא פגשתי בספרות ולא בחיים אהבה עמוקה, כמעט אין סופית, כזו- לא רק לאיש, אלא גם לשאיפת חיו, שהיתה זמן רב זרה לה לגמרי. ואם נדמה לך שמצאת במכתבי מעין כושר כתיבה - הרי אני יודע שלא יכולתי להביע כל מה שרחשתי לאשה זו על מסירותה ואהבתה ללא גבול... לא עשיתי בחיי יותר מאשר עשתה פולה אשתי - נתמסרתי לעבודה שאהבתי בכל ליבי ונפשי, כי זה היה תוכן חיי." מתוך : מכתב להזז, 10.07.1968.

מזכרת מחיילים יהודים אמריקאים משוחררים, כאות הוקרה לתרומתו לשלום העולם, פברואר 1970.

מתנה ממשפחות דרוזיות שכולות

המתנה, שעליה הכתובת "אחים לחרב" חתומה בשם אמל נסר אלדין. מייסד "יד לבנים" הדרוזי, כיהן כחבר כנסת מטעם הליכוד במהלך השנים 1977-1988. על המגן טבוע סמל גדוד חרב בו שירתו בני העדה הדרוזית עד לסגירתו ב-2015 ושילוב בני העדה בכלל היחידות בצה"ל.

בביקורו בכפר ג'וליס הדרוזי ביולי 1959 אמר בן-גוריון:

"העדה הדרוזית הייתה הראשונה במדינת ישראל שהבינה כי שוויון אמתי אינו רק שוויון בזכויות, אלא קודם כל שוויון בחובות. זו הייתה העדה הראשונה שתבעה ממשלת ישראל לגייס את בניה לצבא ... לא יהיה הבדל בין חייל יהודי וחייל דרוזי. כולנו אחים, חברים לנשק...האחוה בין היהודים לדרוזים בישראל, היא דוגמה לחיים משותפים, לאחוה זו משמעות עולמית".

הנביא יונה במעי הדג

מתנה שקיבל מקבוצת בני ברית מפינקס, אריזונה. כשנשאלו על פשר המתנה, ענו כי העניקו אותה לבן-גוריון כדי לסמל את העובדה שעם ישראל הגיע לחוף מבטחים.

מזכרת מבני שלום, פניקס אריזונה, ארה"ב

מגן דוד תלת מימד, ניתן במתנה יחד עם פסל יונה במעי הדג
בהקדשה נכתב:

To David Ben-Gurion,
Father and prophet
In Israel
From Bnei Shalom
Phoenix, Arizona

צילום פסלו של דוד בן-גוריון

יצירתו של דודא אדלשטיין, 1960.

דגם מקדש בודהיסטי ופסל בודהא צעיר

מזכרות מביקורו בבורמה, 1961

בן-גוריון נסע לבורמה ב-1961, שם פגש את ראש הממשלה אונו ומספר נזירים, איתם שהה במנזר בודהיסטי.

"קשרי הידידות שנארגו בעשר השנים האחרונות בין ישראל ובורמה, למרות ההבדלים היסודיים שבין תורת היהדות ותורת הבודהא- עומדים וקיימים ואין ספק שהם מעורים בערכים משותפים ליהדות ולבודהיזם והם ערכי אהבת אדם, צדק, אמת ושלוש."

מתוך מאמר: 'תורת הבודהא בבורמה', 6.6.62

"אני לא בודהיסט ולא הלכתי לבורמה להיות בודהיסט ... אני יהודי ואני תלמיד לתורת נביאי עמי שחיו מאות שנים לפני בודהא. אולם אני מעריץ את הבודהא כאחד האנשים הגדולים ביותר בתולדות המין האנושי."

מתוך מכתב שכתב למ.ג אפרהאמי

חנוכייה שקנייה דמויות מכבים שי מתלמידי בית ספר אורט, תל אביב

ORT ISRAEL
 רשת של מוסדות לחינוך מקצועי
 NETWORK OF VOCATIONAL TRAINING INSTITUTIONS

שם: _____
 תאריך: 11.2.68

לכתוב
 ה"כ דוד בן-גוריון
 שדה בוקר

מר בן-גוריון הנכבד והיקר,

עם שובי לארץ לאחר העדרות קצרה לרגל השתתפותי
 בישיבת הוועד המועל של אגוד עולמי "אורט", שמעתי בצער על פטירת
 רעייתך מילה, שלוותה אותך יובל שנים בדרך הקשה לקראת עצמאות
 ישראל ובמאבק שלך ללא לאות למען גבש יושבי ציון לעם מחושל.
 הנושא בקרבו חזון החופש ומורשת אבות.

יחד עם יתר עובדי אורט ישראל שקשרו חייהם עם מפעל
 החינוך במדינה שהינו כה קרוב ללבך, אני מצטרף לידידיך ומקיריך
 הרבים המשתתפים באבל שפקד אותך ובני משפחתך.

קבל-נא הכעז רגשותינו ואחולינו לחיים ארוכים שכולם
 קודש לעבודה פוריה בת הנחת.

בהוקרה,
 ובכל הכבוד
 יוסף חרמץ, מנכ"ל

משמאל- מכתב שכתב יוסף חרמץ (מנכ"ל אורט)
 לבן-גוריון לאחר פטירתה של מילה.

מזכרות ממסעותיו של דוד בן-גוריון לאסיה ואפריקה

במרכז פסלון של לואי ברנדייס, שי מהאוניברסיטה על שמו במלאת 50 לנישואי פולה ודוד בן-גוריון

לתזכיר ברנדייס המלא

לואי ברנדייס- שופט אמריקאי.

בפסח 1935 לאחר ביקור באוס רשרש (אילת) והנגב, הגיש בן-גוריון ללואי ברנדייס תזכיר ובו כתב:

"בעתיד הקרוב תמלא אילת תפקיד מדיני וכלכלי גדול מזה שבתקופת התנ"ך. תעלת סואץ, ששימשה לאימפריה הבריטית עורק מרכזי, עלולה להפסיד את חשיבותה בקלות. אנגליה עומדת במוקדם ובמאוחר לצאת ממצרים. תעלת סואץ צרה לספינות מודרניות גדולות, ובשעת המלחמה קל לחסום אותה. די לטבע ספינה אחת כדי לשבש דרך התעלה. דרך אחרת להודו אין אלא דרך ים סוף, מחיפה דרך אילת. שתי נקודות אלה מקבלות מפני זה חשיבות מרובה. יש לנו דרך מפרץ אילת וים סוף נתיב מים פתוח לאוקיאנוס ההודי וליבשת הגדולה ביותר בעולם, לאוקיאנוס וליבשת הגדולה ביותר בעולם, שבה למעלה ממחצית המין האנושי, ויש חשיבות שנכה יתד במקום, נקים פה יישוב יהודי חלוצי: הוא לא יביא רוח, וזה יעלה אולי 100 אלף דולר."

ברנדייס אכן תרם למטרה זו סכום כסף, שנמסר לשני האנשים שעסקו ברכישת קרקעות- יהושע חנקין וד"ר יהושע טהון, אך הם לא הגיעו לכך. התזכיר שכתב הוא מסמך נבואי, במלחמת העצמאות אילת נכבשה וכיום יש בה נמל, אך רוב תנועת האניות עוברת דרך תעלת סואץ.

"נפגשתי עם פוליה עוד בשנת 1916 כשנתאהבנו זה בזו אמרתי לה, שאם תסכים להתחתן אתי - תצטרך לעזוב את אמריקה ולנסוע אתי לארץ עניה וקטנה... היא הסכימה לכך. גם אמרתי לה שאתגייס לגדוד העברי. בצבא הבריטי. כשנרשמתי ביום ה-6.4.18- לגדוד העברי הלכתי מיד לספר לה זאת. היא מיד פרצה בבכי נורא... אני ידעתי מדוע היא בוכה: היא היתה כבר הרה."

שי מעיריית דימונה ליום הולדתו ה-84

דימונה הוקמה בשנת 1955. עוד לפני הקמתה הציע בן-גוריון להקים בסמך לנקודה בה קמה את בירתה החדשה של מדינת ישראל כיוון שאיזור זה קרוב מאוד למרכז גיאוגרפי של ישראל – רחוק מהגבולות, וכיוון שבן-גוריון שאף לפתח את הנגב. הוא הציע להקים את בירת ישראל בממשית. אחרי הקמתה ראה בן-גוריון בדימונה מופת לפיתוח הנגב ולקיבוץ גלויות.

כך אמר עליה בציון חמש שנים להקמתה: "ישראל מלאה פלאים, דימונה היא פלא הפלאים: צריך להביא כל תייר לדימונה לראות מה עשו יהודי מרוקו ויהודים ישראלים שמדבר שומם."

"ראיתי כבר הרבה דברים משונים ומופלאים בישראל. חלומות שעמנו חלם במשך אלפי שנה והם קמו, ואינני מתפעל לכן כל כך בנקל. אבל באתי לדימונה זו, אשר במשך אלפי שנה זה היה רק מילה בתנ"ך ולא יותר, ואני מכיר את הסביבה ההיא כי חייתי שמה. זה היה שממה, לא עץ, לא אדם, לא נפש חיה, לא עשב אחד, מדבר שומם, משעמם, ריק. והנה היו שני משוגעים... והם החליטו להקים במדבר השומם הזה עירה, אשר שם יגורו פועלי ים המלח והפוספטים. ולא יאומן כי יסופר! באו יהודים ממרוקו... הביאו אותם מהאנייה למדבר השומם הזה ואמרו להם: תשבו פה! פה תקום עירה! עד היום, ואני ראיתי הרבה פלאות בארץ הזאת, קשה לי להסביר עצמי, כיצד ומנין מצאו בתוכם שלושים משפחות יהודי מרוקו אומץ לב, העזה הזאת להישאר במדבר ריק ושומם מפני שאומרים להם פה תקום עירה."

מתוך: דברי בן-גוריון בעצרת עם, 1960.

טוטם אינדיאני

מתנת נשות ויצ"ו קנדה – ונקובר.

- ויצ"ו – ראשי התיבות באנגלית של Women's International Zionist Organization – wizo, כשמו כן הוא – ארגון נשים ציוני בין לאומי. הארגון קם בבריטניה מיד לאחר מלחמת העולם הראשונה בכדי להרחיב פעילות של נשים במסגרת התנועה הציונית. הארגון לקח על עצמו לדאוג להכשרת נשים בתחומים שנחשבו מתאימים להן כמו חינוך, בריאות, סעד וכלכלת בית. חברות הארגון מכל העולם תרמו לבתי ספר וארגונים אחרים בארץ. בבחירות הראשונות שנערכו בראשית 1949, רצה רשימת ויצ"ו לכנסת והכניסה חברת כנסת אחת – רחל כגן כהן.

להרחבה על סיפור הטוטם והפגישה עם נשות ויצ"ו קנדה, לחצו כאן.

לו"ז של בן-גוריון ביום הפגישה 18.5.70

יום ב' 18.5	
נשיאת לידושלים	
בירושלים	1300 - פגישה עם נשות ויצ"ו קנדה
	1600 - פתיחת הכנסת
	1800 - אצל ד"ר שאקיי בקליניקה - בניין קולנוע היום למעלה.
הוזמן מלון "המלך דוד" + לינה.	

סיפורה של הגברת סינדי ווין

בשנות ה-70 וה-80 אמי, בלוסוס, נהגה לקחת כל שנה שתי קבוצות לסיור בישראל. היא כתבה לבן-גוריון וביקשה ממנו להיפגש עם אחת הקבוצות לשדה בוקר, הוא הציע את ירושלים כמקום המפגש. הסיור היה פרטי, ולא ספציפית לנשות הדסה, למרות שהיו כמה חברות משם באותה הקבוצה. היא רצתה להביא לו מתנה והרעיון של עמוד טוטם נשמע נהדר. היא הלכה וקנתה את העמוד בכספה שלה. אבל כשהגיע הזמן לתת אותו, לא רצתה להביא את הטוטם רק בשמה, אז היא הציגה אותו כמתנה מנשות ויצו הדסה בוונקובר.

חזרה לחדר האורחים

חזרה אל פירוט הטוטם האינדיאני

כף בנאים על כן עץ זית מראשוני דימונה

נוסח ההקדשה :

"למר דוד בן- גוריון בעל החזון להפרחת השממה. מזכרת מראשוני דימונה." 1971

שמות :

תור ימני- אבקסיס משה, אזולאי כמוס, אוחיון שלמה, אוחיון משה, אוחיון זוהרה, אטייס חיים, ברמי יעקב, ביטון שרלי, ביטון ברוך

תור שני מימין- ביטון מכלוף, בן שושן יעיש, דבדה דוד, דהן יעקב, דהן אברהם, דהן מכלוף, דהן מורדכי, דיין משה, דנינו יעיש

תור שלישי- ויזמן מסעוד, ועקנין נסים, כהן יוסף, כהן יעקב, כהן מאיר, לוגסי יששכר, לוגסי מכלוף

תור רביעי- נחמני יעיש, סטבון מאיר, עמר אליהו, פיטוסי משה, קטורזה זילברט

תור חמישי (קצר), קטורזה יצחק, קטורזה סני

שני השמות ההפוכים : רביבו מאיר, עמר אליהו

פינג'אן

מערכת קפה ובה תיבת נגינה שהשמיעה את שיר הפינג'אן.
היא נמסרה לשימור, וחזרה עם מנגינה אחרת.

שי מחבר הרבנים בניו – יורק

דמוי ספר תורה פתוח ועליו הקדשה

נוסח ההקדשה:

חבר הרבנים ניו יורק

בשנת ה-90 להיוסדו

מביע הערצה והוקרה

לכבוד דוד בן-גוריון

שר גדול בישראל

אחד מהוגיה ומייסדיה של

מדינת ישראל

ותלמיד מובהק של

תורת ישראל.

1971, תשל"א

מערכת לתה

מתנת סניף מפא"י (מפלגת פועלי ארץ ישראל) תל אביב ליום הולדתו ה-77 מאז שהגיע לארץ שאף בן-גוריון לאחד את תנועת העבודה בארץ שהיתה מפוצלת למפלגות שונות. שאיפה זו העמיקה במהלך מלחמת העולם הראשונה. מיד לאחר המלחמה הקים ביחד עם ברל כצנלסון וחברים אחרים את 'אחדות העבודה'. מפלגה זו היתה איחוד חלקי שכן אנשי 'הפועל הצעיר' סרבו להצטרף אליה. במקום מפלגה אחת קמה ההסתדרות. אבל ב-1930, לאחר דיונים ממושכים, הצטרפו אנשי 'הפועל הצעיר' לאנשי 'אחדות העבודה' והקימו את מפא"י – מפלגת פועלי ארץ ישראל. יש לציין שכשקמה המפלגה היו עוד מפלגות בתנועת העבודה ובעיקר 'השומר הצעיר'. היתה זו המפלגה הגדולה ביותר בתנועת העבודה ובתנועה הציונית בכלל משנות השלושים ועד אמצע שנות הששים, אז התאחדה עם מפלגות נוספת למפלגת העבודה. בן-גוריון עמד בראש המפלגה עד התפטרותו מהממשלה בשנת 1963 והוא מזוהה איתה עד עצם היום הזה. למרות גודלה ועצמתה היו במפא"י לא מעט מהמורות, קשיים ופילוגים. הפילוג המשמעותי ביותר היה במהלך מלחמת העולם השנייה, אז פרשו אנשי הקיבוץ המאוחד ואנשי נוספים בהנהגת יצחק טבנקין, ממפא"י והקימו את 'התנועה לאחדות העבודה'.

חנוכייה המנגנת את התקווה (פועלת כתיבת נגינה)

שי ממשלחת בעלי מלאכה מכל הארץ, בביקורם בשדה בוקר.

החנוכייה נשלחה לטיפול משמר, הסתבר שאחת משיניה נשברה, לכן היא מזייפת את המנגינה.

משלחת בעלי מלאכה מכל הארץ מבקרת אצל בן-גוריון בשדה בוקר

משלחת של בעלי מלאכה ביקרה בשבוע שעבר אצל ד. בן גוריון בשדה בוקר. במשלחת השתתפו 35 חברים, המייצגים את בעלי המלאכה בכל הארץ. מהם 15 מחלוצי הארץ, 5 מחיפה, 5 מירושלים והשאר מהמושבות. ש. נצר הציג את המשלחת בפני ד. בן-גוריון.

בדבריו, טעם מרכז המפלגה, ציין ש. נצר, כי מרכז מפא"י מטפל זה כמה שנים באופן יסודי בבעיות בעלי המלאכה. כתוצאה מכך הוקמו החברה למלאכה והבנק למלאכה וקו המפלגה ממשיך לברר אפשרויות של סיוע ועזר

רה בשטחים אחרים. א. גרינשפן, יו"ר המרכז הארצי של בעלי המלאכה, שהיה דה לבן גוריון על שמואל לקבל את המשלחת, ציין את עזרתו של ד. בן גוריון לעידודם והדגמת קרנם של בעלי המלאכה. כן מסר כי בארץ מאורגן נים 12-13 אלף בעלי מלאכה, מספר מפעלי המלאכה מגיע ל-14 אלף בקירוב. רובם עובדים 42 אלף פרעלים שכירים. להלן העלה את התנועות הבאות: (א) הגדלת האשראי; (ב) מבנים לבתי המלאכה ומכונות; (ג) שכלול החינוך המקצועי; (ד) עזרה לייצוא.

ד. בן גוריון ותעניין במיוחד במספר העולים החדשים שבין בעלי המלאכה, בטיב העבודה ובפיריון הייצור, ובעיקר בשכלול החינוך המקצועי בבתי

להשמעת המנגינה לחץ-

הפילוסוף אפלטון

פילוסוף יווני, המשפיעים ביותר בתולדות הפילוסופיה המערבית.
חיבר כתבים רבים וייסד האקדמיה הפילוסופית באתונה.
חי בין השנים 427-347 לפנה"ס.

על מנת שיוכל לקרוא את כתביו של אפלטון בשפת מקור, למד בן-גוריון יוונית.
הוא התמיד בקריאת אפלטון וראה עניין גדול ברעיונותיו.

1 פברואר

• סיימתי אמש את פרסנוס = ובו סיימתי את כל הספר
האחרון בכתבי אפלטון, סחון ל"חוקים", אני סתהיל היום את החוקים.

19.10.42

ספר

אל : דוריס מיי, לונדון

אנא שלחי כל ספר בנסרד אם צריך, את אפלטון, לוציאון חנמצאים

בחבילה מספר שש. הברי קי נא.

דוד בן-גוריון

מתוך יומנו של בן-גוריון ; מתאר את התקדמות הקריאה שלו

מכתב בו מבקש בן-גוריון את ספריו של אפלטון במשלוח ←

מזגן תוצרת תדיראן

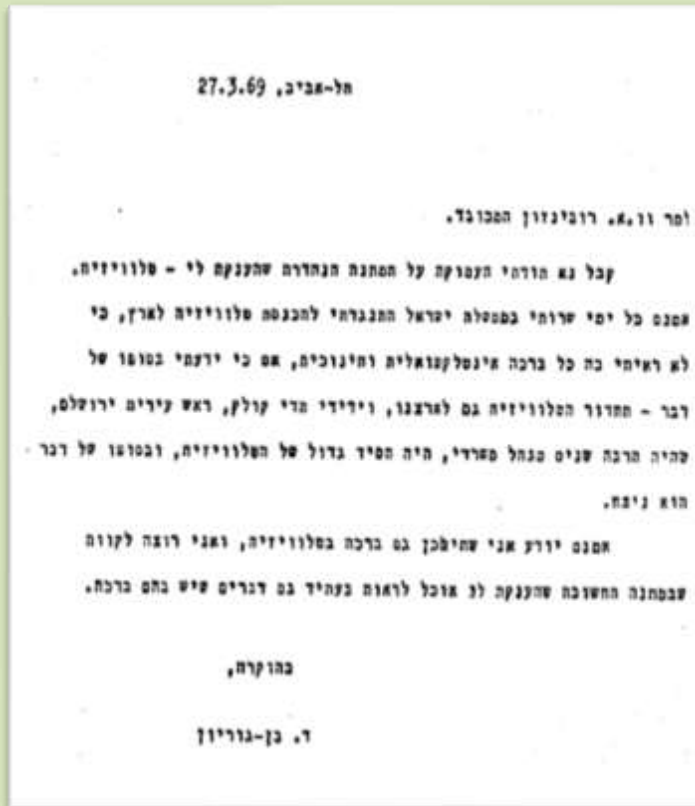
כאשר חזר דוד בן-גוריון לשדה בוקר בפעם השנייה, הוחלט לערוך שינויים בביתו מפאת סיבות ביטחוניות. שומריו הורו להגביה את סף חלונות הבית ולשריין אותם, כך שיעברו את גובהו של דוד בן-גוריון. פעולה זו נעשה לשם הגנה במקרה של נסיון התנקשות המגיע מחוץ לבית. החלונות הגבוהים יצרו מצב, בו הרוח חלפה מעל ראש של בן-גוריון (הרי גובהו היה 1.52 מטר) ונדרש קירור לבית.

הייתכן שהייתה לבן-גוריון טלוויזיה?

בשנת 1968 קיבל בן-גוריון מחברת זניט במתנה את הטלוויזיה.

בן-גוריון לא ראה זאת בעין טובה, ואף שלח מכתב לנותן המתנה בו כתב כי על פי דעתו אין דבר טוב במכשיר וכי התנגד במשך שנים להכנסת המכשיר לארץ. מוערך כי כמעט ולא נעשה שימוש במכשיר, אלא בלבד כשבן-גוריון צפה בראיונות/ תוכניות שהיו קשורים אליו עצמו.

המכתב שכתב לשולח המתנה

למה יש שם בובה של קואלה?

לא ברור בדיוק מאיפה היא הגיעה, כנראה אחד הנכדים השאיר את זה.

למפת צריך בן-גוריון

שלוש תמונות במסגרת אחת

בצד ימין – דוד בן-גוריון

במרכז – סמל המדינה

בצד שמאל – יצחק בן צבי, נשיא המדינה השני.

זוהי יצירתו של בנימין בן ציון, שוטר חיפאי שהעניק לבן-גוריון את התמונה במתנה.
(משמאל- מכתב התודה ששלח בן-גוריון לאחר קבלת המתנה)

בן-גוריון ובן צבי נפגשו לאחר שבן צבי עלה לארץ בשנת 1907. הם היו חלק מאותה מפלגה אבל הם הפכו חברים רק לאחר שנבחרו לערוך ביחד את 'האחדות' עיתונה של מפלגתם.

יחד יצאו ללמוד באיסטנבול משפטים, יחד גורשו מהארץ ונסעו לארצות הברית, יחד התגייסו לגדוד העברי. לאחר מלחמת העולם הראשונה התרחקו מעט כאשר בן צבי שרת במוסדות ההנהגה של הישוב בארץ ישראל ועסק במחקר בעוד בן-גוריון הנהיג את ההסתדרות ואחר כך נבחר ליושב ראש ההנהלה הציונית. עם מותו של חיים ויצמן, הנשיא הראשון של מדינת ישראל, התעקש בן-גוריון על מינוי של בן צבי לנשיא השני והפעיל את כל יכולותיו הפוליטיות כדי לאשר את מועמדותו.

ירושלים, כ"ב ניסן תשי"ח
13 באפריל 1958

לבנימין בן-ציון - שלום וברכה,

אני מאשר קבלת תשורתך הנהדרת
שעוררה בי התפעלות וגם אליאה. כי תחילה לא
הבינתי כיצד הצלחת לצייר באותו סטח שלוש
חסונות, עד שהבנים הסבירו לי סוד רבוי-האנפין.

אכן זוהי פלאכת-מחשבת בסובן
התנכ"י, ואין מלים בפי להודות לך ולהביע לך
הוקרתי על עצם העבודה - וגם, כסוכן, על
השי.

בכור רב,

ד. בן-גוריון

פולה ודוד בן-גוריון בצריף

ניתן להבחין על פי גובה החלונות כי התמונה צולמה לפני שנת 1963.

באותה שנה, נערך בבית שיפוץ שבו נכללה פעולת הגבהת החלונות.

החלונות הוגבהו בהמלצתם של אנשי הביטחון, שהיו האחראים על שלומם של הזוג, וזאת בשל החשש להתנקשות.

בסופו של דבר הוחלט כי החלונות בצריף יוגבהו כך שעדן החלון תמיד תהיה גבוהה מראשו של בן-גוריון.

רישום כותל מזרח בבית הכנסת בפלונסק

זוהי תמונה יחידה הנמצאת בביתו ומזכירה את העבר מהגלות

"היה בה בפלונסק, משהו מיוחד במינו. לא הייתה זו עיר גדולה, לא מפורסמת, אף לא עשירה. עיר מחוז קטנה, רוב בתיה היו בתי עץ... יותר משהיתה פלונסק פולנית או רוסית, היתה פלונסק ישוב יהודי..."

החברה התוססת הקימה ספריה בעברית ובאידיש, הפיצה בקרב הצעירים את השפה העברית, קיימה הרצאות בנושא תורה, גמרא, דקדוק, תולדות ארץ ישראל ופילוסופיה. שררה בפלונסק אווירה מיוחדת, שעוררה בקרב יהודים פשוטים ועניים נהייה לעסוק בהשכלה, בלימוד עברית, בחיבת ציון." מתוך: מיכאל בר-זוהר, בן-גוריון

מגן דוד

המגן עשוי מכנפי פרפרים

חזרה לעמוד המבואה

ציור של בן-גוריון - שזור במילות מאמרו של יהודה ארז מעשה ידי אברהם חבה -

קוים לדמותו של דוד בן-גוריון

שדה בוקר, 13.11.69

לאברהם חבה - שלום וברכה.

אני מאשר ברגשי תודה והוקרה קבלת
דיוקני סגורך מרשימתו הסגורית של יהודה
ארז.

זוהי כלאכת מחשבת יפה !

בהוקרה,

ד. בן-גוריון

רחוב לואי פרעל 19

תל-אביב.

מכתב תודה שכתב בן-גוריון לאחר קבלת הציור

תל אביב 11 בנובמבר 1966

אברהם חבה
ב' לואי פרעל 19
תל אביב

לכבוד
דוד בן-גוריון הפעולה !

יחד עם כל העם בישראל המלאג יום הולדתו
לואי פרעל יצא אל המסגרת הזוהר קצרות
סוף תנועת הלידה שזדה דעל והעל תהיה לאורך ימים
אני רואה את הפסנתר בדבבני תהנית תאמנת אתולדות
חניך ופזיזות דביותה הטקסט למאנה מורכבת ביהדות
הלקוח מלעצות אפסיה מכלל כבד א

דבבא וברכה

אברהם חבה

ברכה לכבוד יום הולדתו של בן-גוריון, 1966

עמוס בן-גוריון – בנם של פולה ודוד בן-גוריון

עמוס נולד בשנת 1920 וגדל בתל אביב. במהלך מלחמת העולם השנייה התנדב לצבא הבריטי, ונפצע במהלך שירותו. האחות מרי שטיפלה בו בבית החולים הצבאי האירי בו אושפז, הפכה לימים לאשתו.

לאחר השתחרר מהצבא הבריטי התגייס להגנה וכיהן כקצין קישור מול הצבא הבריטי. עם פרוץ מלחמת העצמאות קיבל פיקוד על חי"ר. באוגוסט 1948, תוך כדי המלחמה, עזב את צה"ל והצטרף למשטרה. הוא מונה למפקד נפת פתח תקווה - ראש העין. במהלך השנים התקדם במשטרה, מונה למפקד מחוז תל אביב ואחר כך לסמפכ"ל המשטרה.

עמוס בן-גוריון פיקד על כוח שהגן על הכנסת מההמון במהלך הדיון על קבלת שילומי מגרמניה. הוא אף החליט להזמין את הצבא כדי לנוכח האיום על הכנסת.

בסוף שנת 1955 פרסמו כמה צעירים שהיו חברים בארגון שנקרא 'שורת המתנדבים' חוברת בה האשימו את בכירים במשטרה בשחיתות והצביעו על קרבה לבן-גוריון האב. בן-גוריון דרש

מהם להסביר את טענותיהם והם קישרו בין זיכוי מאשמה של איש עסקים שהיה קשור למשטרה לבין בכירים במשטרה בכלל זה עמוס בן-גוריון. בן-גוריון טבע אותם למשפט דיבה וזכה. אבל לאחר ערעור לבית המשפט העליון התברר שמעט מהאשמות היו מדויקות, אך עמוס בן-גוריון לא נמצא קשור לפרשה. עמוס בן-גוריון התקרר לחוגים הפוליטיים של אביו בראשית שנות הששים.

לאחר פרישתו מהמשטרה בשנת 1963, מונה למנכ"ל חברת הטקסטיל "אתא", תפקיד בו שימש עד שנת 1980.

בתמונה: פולה, גאולה ועמוס

עמוס נולד בסוף אוגוסט של שנת 1920, בן-גוריון כתב על כך בקצרה ביומנו "בעשר לפני הצהרים נולד בן".

פולה בן-גוריון מחזיקה בגאולה התינוקת

גאולה נולדה בספטמבר 1918 בניו יורק. באותה תקופה דוד בן-גוריון שירת בצבא הבריטי ולכן פולה נאלצה ללדת ולגדל את גאולה לבדה.

לאחר לידתה כתב בן-גוריון אל פולה כך-

”אתמול קיבלתי את התמונות, וכאלו מעיין חדש של אושר ושמחה נפתח לפני, תמונה יותר יפה של ילד לא ראיתי עדיין מימי... מה הייתי נותן למען הסתכל רגע אחד, לנגוע בילדתי היקרה. פוליה יקרה שלי, לא יכולת לתת לי מתנה גדולה יותר ויקרה יותר. אני מרגיש עכשיו משמעות של גאווה, של גאווה אמהית, שכל מכתבייך על גאולה שטופים בה.”

תעודה שקיבל בן-גוריון מנשות הדסה-ויצ"ו קנדה ליום הולדתו ה-86, בשנת 1972

נשות הדסה-ויצ"ו מימנו שהות של ילד בגן, את התרומה רשמו כמחווה לבן-גוריון

שעון

מזכרת מהפדרציה הציונית בדרום אפריקה מביקורו
שם בשנת 1969.

משמאל- מכתב שכתב אחד מנציגי הפדרציה אל יועץ
ענייני התפוצות בנושא ביקורו של בן-גוריון.

"הביקור עבר בהצלחה למרות כמה תקלות טכניות ...
בשביל יהדות דרום אפריקה הייתה זו חוויה גדולה
אשר לא תשכח במשך הרבה שנים, רוב הקהל קיבל
הביקור כמאורע היסטורי."

2

CONSULATE GENERAL OF ISRAEL

קונסוליה כללית של ישראל

Hersheigh Building 132 Fox Street Johannesburg 277

יורחנסבורג 132 בסיידן חש"ה
20 במאי 1969

אל ה הידען לנציגי תפוצות
הענק נ"א, לוריא - המסנה למכ"ל
אירופה ב'
מר תיזם ישראלי - לשכת מ' המסחר
מר ט, עיכאל - קיימפאון.
מאת י. ארנה, יורחנסבורג.

הגדון בקור ח"כ דוד בן-גוריון
בדרום אפריקה.

ר"ב מוכנים ביקורו של ח"כ דוד בן-גוריון בדרום אפריקה.

הבקור עבר בהצלחה למה לארות בנה תקלות טכניות כגון
מיקרוארבים אקולקלים ואקוסטיקה לקויה, וכונס היו סלוי הזרבת
לבן-גוריון אשר על מנורה רעננה וחיונה בלוח זמנים אשר
בדואי היטה מרביאה הכוחות טכניקים מ.ג.

במביל יהדות דרום אפריקה היטה זו תדויה גדולה אשר
לא תשכח במשך הרבה שנים, רוב הקהל ענל חבקור כמאורע
היסטורי ובבקור שידרה על "הזקן" ליהדות המנוחה.

בקור הכנסים אצל דוח"מ ד"א החקים בלי טלודים.
מורמטר גיטה לחסביר לבן-גוריון בנה טוב לכונס בדרום
אפריקה, ובן-גוריון הזכיר למורמטר טכנה רבנו החתן
עם אשה כונסית.

בקרוב אנביר את קסני המנוחות והגילויים מתבקור.

ב ב ר ה,

י. ארנה,
מרבצול כללי.

עמוד עם כותרת

מתוך דגם בית המקדש בהולילנד. הדגם נבנה בשנת 1966.
הדגם משחזר את מראה של ירושלים בשנת 66 לספירה, והוא כולל בתוכו גם שחזור של בית המקדש.
תחילה הוצב הדגם במלון הולילנד שבירושלים, אך לאחר סגירתו הועבר הדגם למוזיאון ארץ ישראל בירושלים.

צילום של הדגם. מתוך אתר מוזיאון ישראל

משפחת בן-גוריון

ציור של נופי המדבר, מאנה טיכו

למפת צריף בן-גוריון

תמונה משפחתית

בני המשפחה המופיעים בתמונה:

1. עמנואל בן אליעזר (בעלה של גאולה)
2. מרי בן-גוריון (אשתו של עמוס)
3. גאולה בן אליעזר (בן-גוריון לשעבר)
4. אורית עציוני (בתה של גאולה)
5. גליה רון (בתו של עמוס)
6. מושי בן אליעזר (בנה של גאולה)
7. דוד בן-גוריון
8. יריב בן אליעזר (בנה של גאולה)
9. פולה בן-גוריון
10. רננה לשם (בן-גוריון לשעבר)
11. עמוס בן-גוריון
12. אלון בן-גוריון (בנו של עמוס)

גלובוס כדור הארץ

נהוג היה לחשוב כי את הגלובוס קיבל בן-גוריון ב-1946. לאורך השנים בו הצריף היה פתוח מבקרים, אלפים התרגשו והגיעו לבקר. רבים מהמבקרים התפעלו מהגלובוס שבצריף, ועם הזמן נפוץ המנהג של לחפש את שטח מדינת ישראל עליו. כאשר נמצא שם המדינה, רבים הצביעו עליו, במשך השנים הכתובת "ישראל" פשוט נמחקה. כשצוות המוזיאון החליט לתקן פגם זה, נעשתה טעות.

משום שהונח כי הגלובוס הגיע לבן-גוריון ב-1946 שוחזרה הכתובת כ"פלשתינה" זאת בהתאם לשם שהיה נהוג ב-1946.

טעות זו נעשתה ונשכחה במשך זמן מה עד לגילוי שחשף את הטעות- בגלובוס נמצאו מדינות שהוכרזו לאחר 48! לכן היה נראה מוזר כי ישראל כתובה כ"פלשתינה".

איך ייתכן שיעניקו מתנה לראש ממשלה בלא שם מדינתו?

כיום ידוע שאת הגלובוס העניק לבן-גוריון הגנרל האמריקאי עומר ברדלי ב-1951.

הרסטורנט הציע לו לא לגרום נזק נוסף ולא לגעת שוב במקום.

Jerusalem, 21st November, 1951.

My dear General,

I wish to thank you for your kind gift of a globe which arrived safely and is now installed in my room in our Government Offices. This will serve as a souvenir of the two memorable meetings I had with you - the first at the end of the first World War in Frankfurt and the second in Washington in the spring of last year.

קטע מתוך מכתב התודה שכתב בן-גוריון לעומר ברדלי 21.11.1951

ציור דמותה של פולה

הציור נתלה לאחר מותה של פולה והוא בעצם הגדול ביותר שנתלה בבית. החיים לציודו של דוד בן-גוריון לא היו פשוטים ופולה התמודדה עם קשיים רבים: היא עזבה את ארץ מולדתה למענו והקדישה את חייה לטיפול בילדיהם כשהיא חווה בדידות וקושי.

"פוליה יקירתי, אני גרמתי לכל סבלותיך, אני העמסתי עליך עול קשה, אני הנחתי אותך ברגע קשה לבדך, חסרת-ישע, מרוחקת. אני אולי דרשתי ממך קרבן גדול מידי, אבל את יודעת, פוליה יקירתי, כי עשיתי זאת מתוך אהבה אלייך, כי הייתי חייב לעשות זאת, ידעתי כמה את תשלמי בעד זה. ואילו לא היית חלק ממני, חלק מהאני שלי, ואילמלא ידעתי כי אני חלק שלך, שאנחנו שנינו התמזגנו באהבתנו, ואין עוד בינינו "אני ואת", כי לבי הוא לבך, ולבך הוא לבי... את סבלת יחד איתי, יחד אתי נשאת בעול, ויחד אתך נשארתי ונשאתי בעול של סבלך."

מתוך: דוד בן-גוריון, מכתבים אל פולה והילדים

תמונה עם נוף מדברי

צוירה על ידי אנה טיכו – ציירת ישראלית
וכלת פרס ישראל.

הייתה חלק מחיי החברה והתרבות
של ירושלים, ואף קיבלה את תואר
יקירת העיר. כיום, ביתה פועל כשלוחה
של מוזיאון ישראל.

בתמונה- צילום מכתב שכתבה אנה טיכו
אל פולה בן-גוריון בעקבות המעבר
לשדה בוקר.

ירושלים י"ז בתמוז תש"ד
(17.7.54)

אברהם

הע' הולך בן-גוריון.

לשדה-בוקר

ידידת היקרה,

הבטחתי לך לכתוב לך מכתב-הודיה.

אם היית לי בהזדמנות אולי נלחמנו לך, אבל את יקרה

לשדה-בוקר זו לי יקרה.

את מנסה לזכור את כל הדברים והדעות

לך והמקרה או הקלטה הדברים הנכונים הללו לשדה-בוקר

והדברים הללו, ואת הקרה אולי יקרה דבר-מה מרע

וגדוליולו טובה.

דבורה גל

את ואלה

מתן וספר סיכו
10/10/54

תמונת פולה

מילותיה של פולה במסיבת הפרידה מחברותיה בתל אביב

חברות וידידות יקרות.

אינני דברנית, ומעולם לא נאמחי באומים, ואין ברעתי להתחיל בגילי זה להתחרות בבן-גוריון, אבל אני רוצה להודות לכן מעומק לבי על המסיבת הנאה ועל הכבוד שחלקתן לי, מבלי טאדע מרוע. לא הייתי אף פעם עסקנית ציבורית, אם כי חסיד הייתי חברה בהסתדרות ובמפלגת מועלי ישראל. כל ימי בארץ טיטלתי בגידול ילדי ונכדי ועזרתי לבן-גוריון בבית בכל אשר יכלתי.

כפי שידוע לכן ההליט בן-גוריון לחדול להיות ראש ממשלה ולשוב להיות חלוץ. אני לא יכלתי אולי להיות ראש ממשלה כמוהו, אבל נדמה לי שאני מסוגלת להיות לא פחות מסגור חלוץ או חלוצה, אם כי יש להגיד את האמת, שלא קל להתחיל בחיים חדשים ובמקום חדש בגיל זה. אבל גם עטנו התחיל בחיים חדשים בגיל של שלשה או ארבעת אלפים שנה, ואנחנו כולנו צריכים להיות מוכנים לכל, אם זה נדרש מאתנו. ואני מקווה שגעתה חובתנו גם בנגב כמו שעשינו בתל-אביב ובירוסלים.

ואני גופות טוב בחודה עמוקה לכלכן.

6.12.53

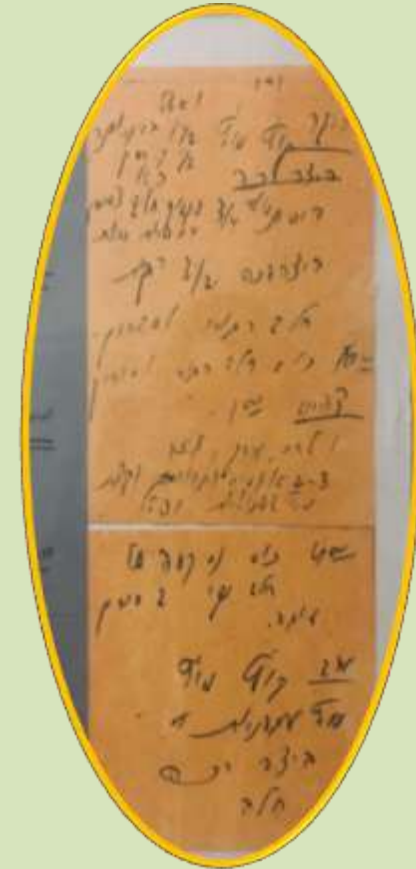
תפריט יומי והמתכון לקוץ' מוץ'

כתוב בכתב ידה של נחמה כהן (היא ובעלה יהושוע היו חברים קרובים של הזוג בן-גוריון).

פולה דאגה לבריאותו של דוד בן-גוריון. ה"מנה" המוכרת ביותר בתפריט של בן-גוריון הייתה הקוץ' מוץ', אותה אכל למרות שלא אהב. מרכיבי הקוץ' מוץ' היו- גבינה לבנה, גביע אשל, רסק תפוחים ותרכיז פטל.

סיפור שסיפרה גאולה, בתם של הזוג בן-גוריון :
אחר מותה של פולה, המשיך בן-גוריון לאכול קוץ' מוץ'.
בתהייה שאלה אותו ביתו, מדוע הוא ממשיך לאכול אותו, למרות שלא אהב את המאכל.
תשובתו של דוד הייתה כי זו דרכו לכבד את זכרה.

- בנוסף, כתובים על הדף שמות התרופות שלקח בן-גוריון בשנות חייו האחרונות, הדף חתום בידי רופא ד"ר שמואל שרשנסקי, אביו של שר החינוך לשעבר גדעון סער, שגר בילדותו בקיבוץ שדה בוקר.

להמשך החדר של פולה

למפת צריף בן-גוריון

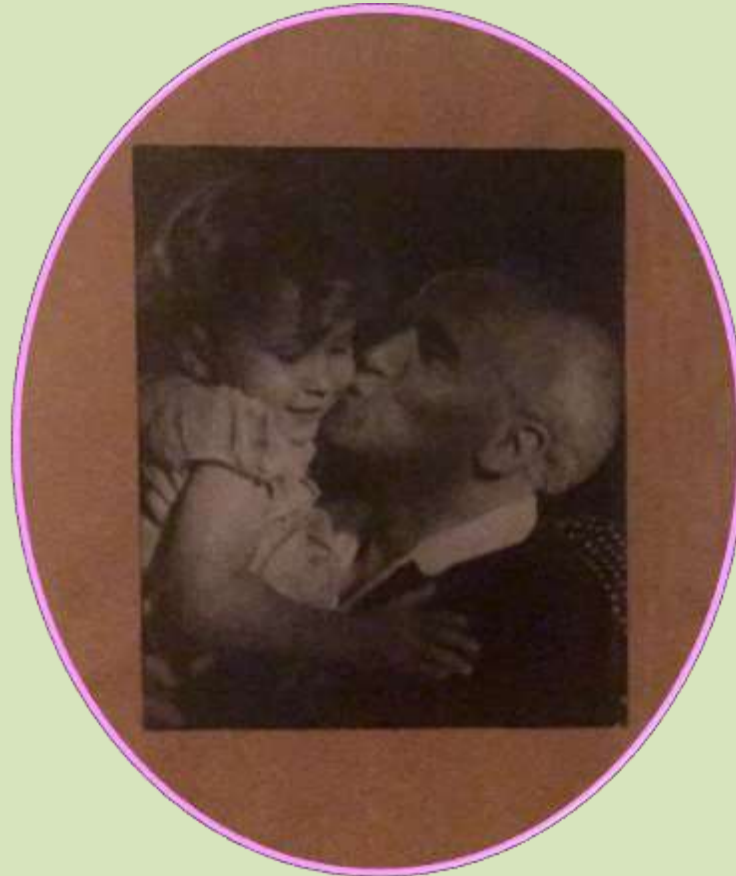

למפת צריף בן-גוריון

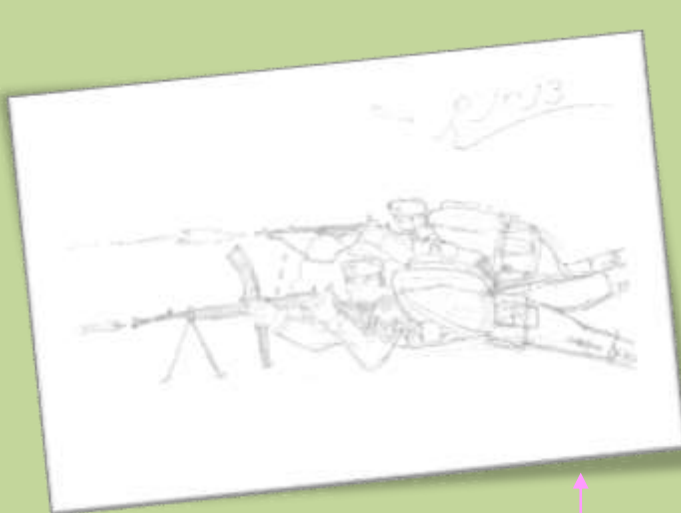
להמשך החדר של פולה

תמונה של בן גוריון עם נכדתו- גליה רון

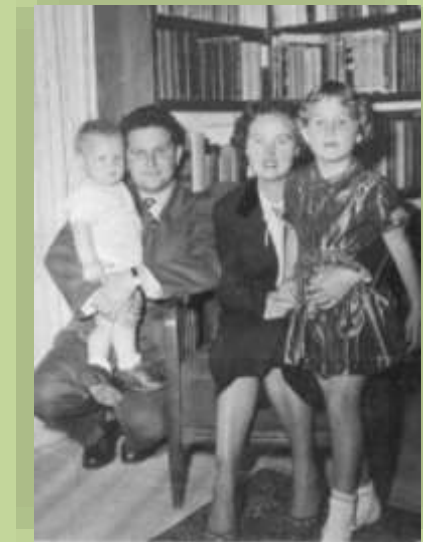
(לשעבר בן אליעזר), בתה של גאולה.

תמונות על שולחן האירוח בחדר השינה של פולה

איורים של הנכד מושי בן-אליעזר, הבן של גאולה

מרי ועמוס בן-גוריון. הילדים : גליה ואלון

תמונת הנכדים, צולמה בבית בתל אביב:

מימין לשמאל גליה רון (לשעבר בן-גוריון), מושי בן אליעזר, אלון בן-גוריון, יריב בן אליעזר ואורית עציוני (לשעבר בן אליעזר)

להמשך החדר

למפת צריף בן-גוריון

להמשך החדר

להמשך החדר

תמונת דיוקנו של גנדי

מוהנדס קרמצ'נד גנדי (1869-1948) היה מנהיג הודי שהוביל את המאבק על עצמאות הודו מהאימפריה הבריטית וראש הממשלה הראשון של הודו. הוא דגל בהתנגדות לא אלימה שכללה שביתות, שביתות רעב, תהלכות, אי שיתוף פעולה עם השלטונות ועוד. חצי שנה אחר שהודו קיבלה את עצמאותה, באוגוסט 1947 נרצח גנדי בידי לאומנים, שהתנגדו לפשרות שעשה בדרך לעצמאות. **גנדי** היה בין המנהיגים אותם בן-גוריון העריץ והעריך.

"בקרב המזרח מתגלם אולי יותר מכל המנהיג ההודי הגדול, מהטמה גנדי, האיש הדגול העומד בראש מלחמת שחרור של שלוש מאות ועשרים מליונים אנשים נגד שעבוד - שאין דוגמתה בכל ההסטוריה האנושית לגודל היקפה ולעוצם כוחותיה פוטנציאליים, ונשק המלחמה של המצביא הזה הוא "אי אלימות".

מן היומן, 04.08.1930

כספת

הכספת הכילה מסמכים. לאחר מותו של בן-גוריון, הועברו לארכיון צה"ל. בין השנים 1955-1968 כיהן בן-גוריון כראש ממשלה וכשר ביטחון. בתקופה זו התגורר בביתו בתל אביב. בכל יום הולדת ובכל ליל סדר, עלה לשדה בוקר ושהה בצריף מספר ימים.

ארון הבגדים של בן-גוריון

בן-גוריון היה הדמות המרכזית בהקמת צה"ל והוא נהג ללבוש מדי צבא (למרות שמעולם לא היה חייל בו). בארון הבגדים ניתן לראות המדים. בנוסף ניתן לראות גם בגדי חאקי וחליפות לפגישות רשמיות.

